

Een modern Ziekenhuis.

in een breed, vijfhoekig, steenen, soort afzonderlijk portaal of kamer, waar 't licht gedempt is, waar ook geen bedden staan of tafels met planten, waar niets anders noodig schijnt dan banken, langs den muur, waar kerkenstemming hangt . . . , en door de openstaande deur daar achterin zien we in een andere kamer, vierkant, ook van steen; de ramen, in de hoogte aangebracht, zijn daar beschilderd; in 't midden staat op een verhevenheid, gansch-zwart omfloerst, iets langs, vierhoekigs, breed aan de achterzij, smaller wordend naar den voorkant. . . . Wij begrijpen, wij verbeelden ons . . . geroerd. . . En even later grijpt ons de gedachte: Wat kiesche zorg! . . . sympathiek gevoel voor stemming, eerbied voor sentiment. . . . In stil bewegen gaan we verder. . . .

We staan dan in den middenbouw, die, als een wig gedreven tusschen beide vleugels, in z'n breedte zij de gasthuisdokters huisvest — graag gunnen wij dien werkers met hun groote verantwoordelijkheid die mooie, ruime en lichte kamers! —; dan is er nog een tweede keuken (ook alleen voor thee, bouillon en dergelijke dranken; het middagmaal komt van den gasthuiskok) en nog een badkamer, de groote. Daar vinden we — behalve de vier waschtafels, aan den muur, voor zieken die niet meer bedlegerig zijn — twee kuipen, één voor de eerste wassching bij de opname in 't ziekenhuis en één voor 't bad dat aan de operatie moet voorafgaan, liefst onmiddellijk. Zoo immers eischt het de asepsis.

In 't midden-gebouw — maar aan de andere, smalle zij — de hoofdtrap, buigend, in een halven cirkel, om de ruimte voor de lift — de prachtige lift, had ik bijna geschreven, maar pracht is een begrip, waaraan de vorstelijke eenvoud van dit huis wel vreemd schijnt, — de lift, waar een brancard in staan kan met — gemakkelijk! — nog zes personen daar om heen. Wij gaan er in, met z'n drieën; één ruk aan het touw, en zachtjes, zonder geraas, stijgen we op naar de tweede verdieping. Een getrouwe copie naar de eerste, alleen een andere bevolking. In 't hoofdgebouw weer bad- en dokterskamers, theekeuken, spoelhok en privaten. Wij gingen nu den

rechtervleugel in waar al de vrouwen van 't chirurgische gedeelte liggen. Links worden de aan inwendige ziekte lijdende vrouwen verpleegd, een groep, die evenals de heele derde étage, onder direct beheer van Dr. Stumff, den directeur, behoort. Een lange gang loopt langs den voorkant van dien rechtervleugel. Er komen vier zalen op uit, maar tevens loopen ze in elkaar; elk heeft dus een dubbel ingang. *)

Wat al verschillende typen in dat viertal vrouwen-zalen! Een jong moedertje, hier in de buurt, op straat, bevallen, dadelijk opgenomen, ofschoon haar (lang niet zeldzaam noch bizonder interessant) geval niet in het gasthuis thuis hoort, een stroeve oude vrouw met zorg-verharde, strenge trekken, lijdzaam wachtend, wellicht aan 't tobben over thuis of over een zoon op zee, misschien haar lastig-lange leven overdenkend. . . , overziend. . . ; twee jonge meisjes, zestien, zeventien jaar oud — zie hun vriendelijk blozende gezichtjes, ze dwepen met hun professor, ze dwepen met. . . 't heele leven nog misschien! . . . 't Best heugt me een vrouw-uit-'t-volk van veertig jaar zowat, een frisch, stoer wijf. Professor had haar van 'r galsteen afgeholpen. En nu was ze toch zoo dankbaar, en zoo blij. 't viel haar zoo mee dat ze al zoo gauw naar huis mocht, want, ja, ziet u, 't is hier wel heel mooi en heerlijk, en de zusters allerliefst, maar thuis, thuis had ze d'r kindertjes, och! zulke aardige kindertjes, meneer! . . . Wat lachten de oogen van die vrouw gelukkig, 't was een lust! . . .

De zon scheen onder de gordijnen door, de vrouwen zaten meerendeels recht-op in bed, en keken naar het tintlend, goud-doorstoven licht. Eén stond de zon schijn strak in 't aangezicht; ze klaagde 't niet, knip-oogde enkel wat en trok haar mond-en-wangen lachend scheef in scherpe plooiën.

*) Dit (z.g. corridor-)systeem geeft natuurlijk ruimteverlies. Maar in een gebouw van twee of meer verdiepingen is 't niet anders mogelijk. Behoeft een ziekenhuis niet hoog te zijn, dan verdient het z.g. paviljoen-systeem, een reeks in-een-loopende zalen, zonder gang, zeker voorkeur. Men bouwt z'n operatiezaal dan aan het einde van de zalenreeks, zoodat de zieken in-'t-geheel-niet over gangen vervoerd behoeven te worden.